

Idrottspolitiskt program 2018-2022

Innehåll

1. Inledning	3
2. Utgångslägen.....	4
2.1 Lovisa stads strategi 2017–2022.....	5
2.2 Lagar, förordningar och övriga nationella riktlinjer	6
2.3. Utvidgat verksamhetsfält för idrott.....	8
2.4 Idrottsväsendets verksamhetsidé.....	8
3. Mål och åtgärder.....	9
3.1 Främjande av hälsa och hälsotion.....	9
3.2 Att främja barns och ungas aktiva liv.....	10
3.3 Vuxenmotion och idrott på egen hand.....	12
3.4 Motion för äldre	13
3.5 Idrott för specialgrupper	13
3.6 Integration inom idrottstjänsterna	14
3.7 Idrottsföreningarnas och idrottsorganisationernas verksamhet.....	15
4. Bruksavgifter och understöd	16
4.1 Allmänt understöd	16
4.2 Utbildningsunderstöd.....	16
4.3 Understöd för verksamhetsställen.....	16
4.4 Stadens sponsoreringsstöd	17
5. Idrottsanläggningar	18
5.1 Investeringar och byggande av idrottsanläggningar.....	18
5.2 Upprätthållande av idrottsanläggningar.....	18
6. Idrottstjänster och samarbetspartner	19
6.1 Idrottsföreningarnas och idrottsorganisationernas verksamhet.....	19
6.2 Stadens interna samarbete	19
6.2.1 Tekniska väsendet	19
6.2.2 Småbarnspedagogiken	20
6.2.3 Skolväsendet.....	20
6.2.4 Kulturväsendet och ungdomsväsendet.....	20
7. Idrottsväsendets ekonomi och personal	21
8. Utmaningar för servicestrukturen.....	22
8.1. Idrottstjänster och digitalisering.....	22
9. Uppföljning och verkställighet av programmet.....	23
Bilaga 1 Användningsgrad för idrottsanläggningar	24
Bilaga 2 Idrottsanläggningar	26
Bilaga 3 Investeringsplan för 2017–2022.....	29
Bilaga 4 Organisationsschema	30

1. Inledning

Syftet med detta Lovisa stads första idrottspolitiska program är att föra fram stadens aktuella utgångspunkter för idrotten: det som är positivt och det som ska utvecklas i framtiden. Det idrottspolitiska programmet syftar till att ta hänsyn till vad som i framtiden påverkar idrottsväsendets verksamhet.

Långfristigt och planmässigt förverkligande av programmet jämte tillhörande investeringsprogram stöder det kommunala beslutsfattandet och verkställandet av målen ända till 2022. Då vi uppgjorde programmet strävade vi efter att granska alla delområden som härrör till idrott: idrottsverksamheten, understöden, upprätthållande och byggande av idrottsanläggningar samt jämlikt utbud av idrott för kommuninvånarna.

Enligt Lovisa stads budget och ekonomiplan för 2018–2020 skapar fritidsväsendet "förutsättningar för kommuninvånarens motionsverksamhet genom att understöda föreningsverksamhet, erbjuda idrotts- och motionsanläggningar, ordna ledd motionsverksamhet för kommuninvånare som inte är föreningsaktiva, såsom för specialgrupper, samt genom att utveckla hälsofrämjande motionsformer."

Syftet med det idrottspolitiska programmet är att hjälpa beslutsfattarna och kommuninvånarna få korrekt information, att skapa en helhetsbild av idrottskulturens nuläge, utmaningar och möjligheter samt att precisera nivån för idrottstjänsterna och utvecklingen av dem. På så sätt skapas en positiv image av staden som ordnare av goda idrottstjänster och en mental bild av en attraktiv kommun.

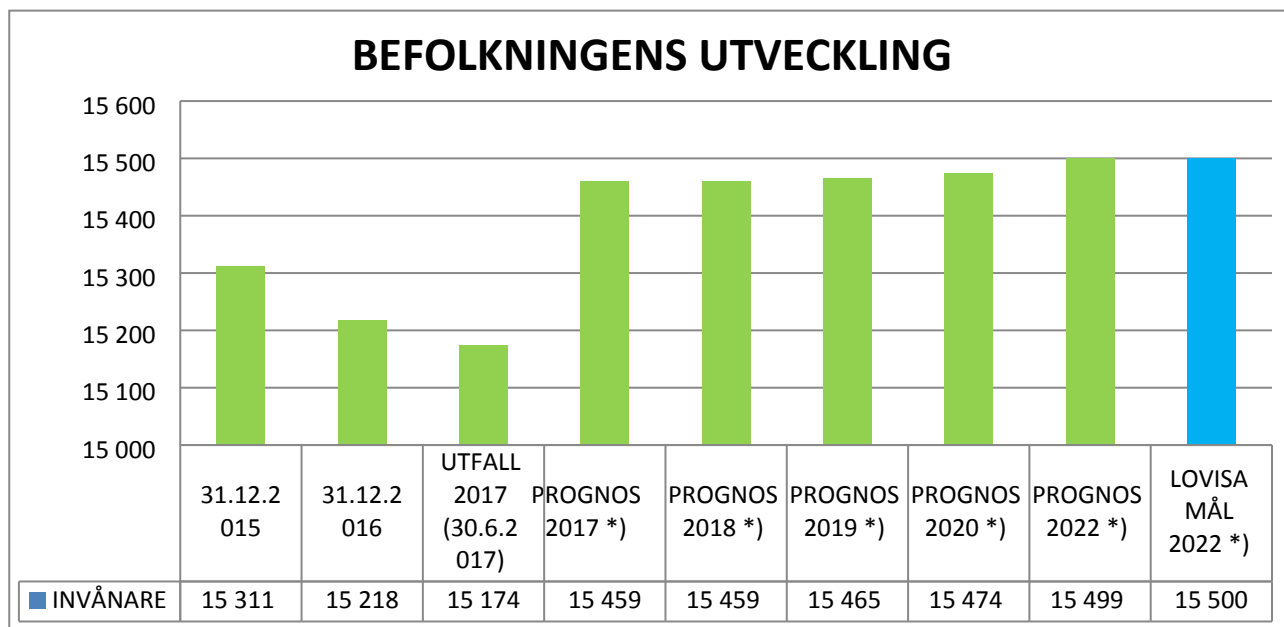
Det idrottspolitiska programmet har utarbetats av en arbetsgrupp vars uppsättning ändrade en aning då fullmäktigeperioden bytte. I arbetsgruppens arbete har deltagit från fritidsnämnden ordförande Kalevi Lappalainen, Håkan Karlsson, Erika Kähärä (tills 31.5.2017), Kim Skog (tills 31.5.2017) och Kirsi Nurkkala (från och med 1.6.2017). Dessutom deltog chefen för kultur och fritidsväsendet Leif Eriksson i arbetsgruppens arbete. Arbetsgruppens sekreterare var fritidssekreterare och idrottsinstruktör Päivi Hämäläinen.

En mer omfattande arbetsgrupp, i vars arbete även bildningsdirektör Thomas Grönholm, tf chefen för småbarnspedagogik Sofia Hoff, chefen för samhällsteknik Markus Lindroos, servicechef Jaana Iivonen och ordförande för ungdomsfullmäktige Iiro Kankkunen deltog, utarbetade det idrottspolitiska programmet 18.1.2018.

2. Utgångslägen

I oktober 2015 inlämnades en fullmäktigemotion om uppgörandet av ett idrottspolitiskt program för Lovisa stad. Motionen var undertecknad av 20 fullmäktigeledamöter. Fritidsnämnden svarade på motionen genom att på sitt sammanträde 3.3.2016 (§ 7) inrätta en arbetsgrupp. Arbetsgruppen beredde det idrottspolitiska programmet under 2016–2018.

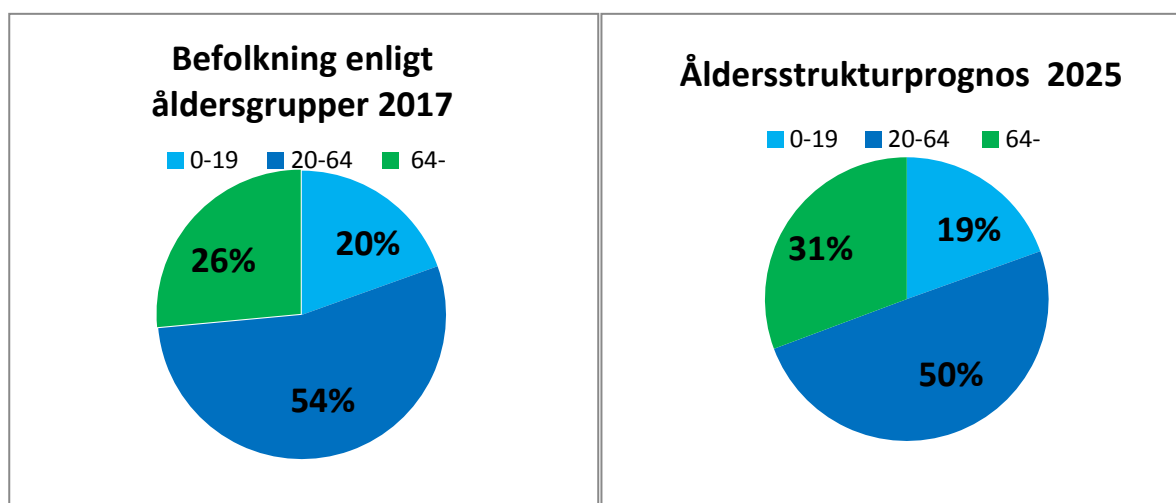
Tabell 1: Befolkningsprognos för Lovisa stad 2017–2022

*) Källa: Statistikcentralen 2015

Prognosen för invånarantalet i Lovisa ökar enligt Statistikcentralen så att det uppgår till 15 499 invånare. Prognosen är förenlig med målet som fastställdes i Lovisa stadsstrategi.

Tabell 2: Åldersstruktur i Lovisa stad 2017 och 2025

*) Källa: Statistikcentralen, 31.12.2016

Tyngdpunkten för invånarna i Lovisa stad ligger på den arbetande befolkningen. Andelen 20–64-åringar utgör 54 procent av hela invånarantalet. Det bör beaktas att andelen personer i arbetsför ålder verkar minska med en takt på ca en halv procentenhet per år. Andelen 65 år fyllda uppskattas öka i samma proportion. Ålderstrukturen för Lovisa stad förutses i själva verket stiga och prognoserna visar att andelen 65 år fyllda ökar från 26 procent till 31 procent innan 2025. Andelen barn och unga prognostiseras att även i framtiden i stort ligga på samma nivå på 20 procent.

Tabell 3. Ändringsfaktorer som inverkar på idrottsväsendet

Ändringsfaktor		Inverkan inom idrottsverksamheten
Åldersstrukturen	Befolkningen blir äldre	<ul style="list-style-type: none"> – Vi inriktar tjänsterna rätt i enlighet med åldersstrukturen. – Vi bygger och ombygger lämpliga idrottsanläggningar.
	De mindre åldersklasserna	<ul style="list-style-type: none"> – Vi gör ändringar i föreningsverksamheten. – Vi utvecklar regionala tjänster.
Idrottsbeteende och levnadssätt	Lovisabornas idrottsvanor	<ul style="list-style-type: none"> – Vi kan svara på efterfrågan. – Vikten av hälsomotion. – Vi utnyttjar teknologi i tjänsterna. – Kundernas förväntningar. – Nya former av idrott. – Naturen utgör ett viktigt verksamhetsområde. – Vi utvecklar idrott som sker på egen hand. – Vi förebygger marginalisering.
Ekonomi	Driftsekonomi	<ul style="list-style-type: none"> – Vi utvecklar samarbetet då resurserna minskar. – Sektorsövergripande samarbete. – Samarbetet inom den ekonomiska regionen.
	Investeringar	<ul style="list-style-type: none"> – Närmotionsplatsnätet. – Vi allokerar investeringarna rätt. – Behoven för grundliga renoveringar ökar.

2.1 Lovisa stads strategi 2017–2022

Syftet med strategin är att svara på kommande förändringar. Strategin riktar sin spjutspets mot några centrala frågor, med vilka vi skapar livskraft, utkomst, trivsel, hälsa och välfärd för Lovisa stad. Det idrottspolitiska programmet byggs upp i enlighet med stadens strategi.

Stadens värden är öppenhet och samverkan samt kreativitet, mod och flexibilitet. Lovisa är den bästa småstaden i Finland och vi har aktiva och deltagande invånare och företagare. Lovisa har en havsnära boendeidyll, livskraftiga byar och en fridfull natur. Vi erbjuder god service på två språk och en stabil ekonomi. Lovisa stads slogan är Lovisa – liten stad, stora upplevelser.

Strategin har som mål att beslutsfattandet är människonära, företagsvänligt, involverande, flexibelt och snabbt. Vi är lyhörda för kommuninvånarnas, föreningarnas och företagarnas behov. Vi satsar på kommunikation och en fungerande växelverkan mellan kommuninvånaren och beslutsfattarna. Vår verksamhet är kundorienterad och serviceinriktad och vi söker möjligheter och lösningar. Vi utvecklar kontinuerligt vårt beslutsfattande och vi ser modigt och kreativt på framtiden.

Vi vill främja välfärd, trivsel och ett mångsidigt utbud av kultur och fritidsverksamhet genom att betona gemenskapen. Vi satsar på en trygg miljö som stöder välfärden och vi värnar om stadens trivsamma allmänintryck. Vi stöder egen aktivitet i att upprätthålla välfärd och hälsa. Vi satsar på verksamhet som är förebyggande och främjar kommuninvånarnas trygghet. Lovisa är en "byarnas stad" med stark gemenskap. Dess levande kulturtradition är en attraktivitetsfaktor och förstärker vår identitet. Vi uppskattar att kommuninvånarna är aktiva inom det egna närsamhället och vi utvecklar en mångsidig kultur- och fritidsverksamhet i samarbete med den tredje sektorn.

Fritidsnämnden och idrottsväsendet svarar aktivt på utmaningarna i stadens strategi och vi arbetar för att uppnå målen i strategin.

2.2 Lagar, förordningar och övriga nationella riktlinjer

Idrottsväsendet i kommunen styrs av ett flertal lagar.

Idrottslagen

Den nya idrottslagen trädde i kraft 1.5.2015. Lagens centrala syften är att främja

- 1) olika befolkningsgruppers möjlighet att röra på sig och utöva motion och idrott
- 2) befolkningens välbefinnande och hälsa
- 3) upprätthållande och förbättrande av den fysiska funktionsförmågan
- 4) barns och ungas uppväxt och utveckling
- 5) medborgarverksamhet inom idrotten, medräknat föreningsverksamhet
- 6) elitidrott
- 7) ärlighet och etiska principer inom idrott och elitidrott
- 8) minskande av ojämlikhet inom motion och idrott.

Dessa syften ska uppnås med utgångspunkt i jämlikhet, likvärdighet, gemenskap, kulturell mångfald, sunda levnadsvanor och respekt för miljön samt en hållbar utveckling.

Enligt idrottslagen är det kommunernas uppgift att skapa allmänna förutsättningar för idrott på lokal nivå genom att ordna idrottstjänster samt motion som främjar hälsa och välbefinnande med tanke på olika målgrupper, stöda medborgarverksamhet och föreningsverksamhet, samt att bygga och driva idrottsanläggningar. Dessa uppgifter ska skötas i samarbete mellan olika sektorer och kommuner samt som regionalt samarbete.

Kommunen ska höra sina invånare i centrala beslut som gäller idrotten och utvärdera kommuninvånarnas idrottsaktivitet för att främja invånarnas hälsa och välbefinnande. Syftet är uppenbart att utvidga motionsintresset även bland nya och idrottsmässigt passiva befolkningsgrupper. Idrottslagen ger kommunerna även en klar verksamhetsförpliktelse, det vill säga en allmän förpliktelse att främja idrott.

Kommunallagen

Kommunen ska höra sina invånare i centrala beslut som gäller idrotten som en del av kommunens skyldighet att sörja för kommuninvånarnas möjligheter att delta och påverka.

Hälso- och sjukvårdslagen

Kommunen ska utvärdera kommuninvånarnas aktivitet vad gäller idrott som en del av det främjande av hälsa och välfärd som avses i § 12 i hälso- och sjukvårdslagen.

En kommun ska bevaka kommuninvånarnas hälsa och välfärd och de faktorer som påverkar dessa inom varje befolkningsgrupp och observera effekterna av de åtgärder inom den kommunala servicen som sätts in för att svara mot kommuninvånarnas välfärdsbehov. En rapport om kommuninvånarnas hälsa och välfärd och om de åtgärder som har vidtagits ska varje år lämnas till kommunfullmäktige, utöver vilket en mer omfattande välfärdsberättelse ska tas fram för kommunfullmäktige en gång per fullmäktigeperiod.

Kommunerna ska i sin strategiska planering ställa upp mål för främjandet av hälsa och välfärd som baserar sig på lokala förhållanden och behov, fastställa de åtgärder som stöder målen och som grund för dem använda kommunspecifika indikatorer för välfärd och hälsa.

Kommunen ska utse de instanser som ansvarar för den hälso- och välfärdsfrämjande verksamheten. De kommunala verksamheterna ska samarbeta med varandra för att främja välfärd och hälsa. Dessutom ska kommunen samarbeta med andra offentliga myndigheter, privata företag och allmännyttiga samfund som är verksamma i kommunen.

Undervisnings- och kulturväsendets finansiering

Enligt lagen beviljas det statsandelar för driftskostnaderna för kommunernas idrottsväsenden. I statens budget reserveras årligen anslag för bidrag som kan beviljas kommunerna bland annat för idrottsrelaterade aktuella samarbets- och utvecklingsprojekt, för byggande, förvärv och grundlig renovering av idrottsanläggningar och för tillhörande utrustning samt för övriga ändamål för uppnåendet av målen i idrottslagen.

2.3 Utvidgat verksamhetsfält för idrott

Uppfattningen av idrott har utvidgats från tävlingsidrott till idrott som befrämjar alla befolkningsgruppers hälsa och till vardaglig fysisk aktivitet. Idrotten hör utöver idrottsväsendet till alla sektorerers uppgifter. Kommuninvånarna möter i sina idrottshobbyer och vardagsmotion lösningar från stadens alla sektorer.

2.4 Idrottsväsendets verksamhetsidé

Idrottstjänsternas verksamhetsidé är att vara öppen, flexibel och att man reagerar på kommuninvånarnas behov.

Lovisa stad består av byar som finns utspridda över ett omfattande landsområde. I byarna finns det idrottsanläggningar som lämpar sig för ett flertal idrotts- och motionsformer. Detta utgör både en möjlighet och en utmaning.

Fritidsväsendet erbjuder mångsidiga idrottsaktiviteter för kommuninvånare av olika åldrar och olika konditionsnivåer. De som ansvarar för idrottstjänsterna samarbetar aktivt med olika aktörer och stadens förvaltningsenheter. Vi utvecklar samarbetet med grundtrygghetstjänsterna och kommer att fortsätta samarbetet även efter social- och hälsovårdsreformen. Idrottsväsendets investeringar och skötsel av idrottsplanerna planeras och genomförs i samarbete med tekniska väsendet. Samarbetet med tekniska väsendet är särskilt viktigt. Skötseln av idrottsplanerna hör till tekniska väsendet. I bildningscentralens egen organisation ordnas många gemensamma evenemang med kultur- och ungdomstjänsterna. Samarbetet med skolor och daghem är också intensivt.

Idrottstjänsternas samarbete med föreningar och klubbar är också mycket viktigt och nödvändigt. Idrottstjänsternas och föreningarnas samarbete ska vara omfattande och mångsidigt. Staden kan inte ensam erbjuda tillräckligt mångsidiga idrottsmöjligheter, och kommuninvånarna och föreningarna bör ha möjligheter till egna lösningar. Idrottsväsendet är inte alltid den som genomför, utan allt mer den som möjliggör. Idrottstjänsterna använder Lovisa stads mobilapplikation Morjens Loviisa – Lovisa, med vilken man kan höra sig för av stadsborna om åsikter vad stadens verksamhet beträffar.

Idrottsväsendet samarbetar också med grannkommunerna och idrottsorganisationer.

Stadens understöd för verksamhet och objekt har en central roll i idrottsföreningarnas ekonomi och livskraft. Stadens stöd ska vara tillräckligt stort och principerna för utdelning ska vara jämlika. Idrottsväsendet kommer under de närmaste åren att budgetera mer anslag till understöd och idrottsväsendet ser regelbundet över principerna för understöd.

Med tillräckligt stora understöd uppnås livskraft och trivsel i hela den vidsträckta staden. Staden ska också ha resurser för att bistå privata idrottsanläggningsprojekt och övriga idrottsprojekt. Genom att samarbeta med föreningar och genom att vara kreativa kan vi skapa bra och omfattande idrottsmöjligheter.

3. Mål och åtgärder

3.1 Främjande av hälsa och hälsotion

Som begrepp framhäver hälsotionen idrottens inverkan, det vill säga främjande och upprätthållande av hälsa. Hälsotion används vid vård och förebyggande av sjukdomar. Hälsotionen ska vara regelbunden, fortgående och utförd med skälig belastning. (12 § i hälso- och sjukvårdslagen)

Idrottsrådgivningen är ett sektorsövergripande samarbete mellan grundtrygghetscentralen och idrottsväsendet. Primärhälsovården har en central roll inom idrottsrådgivningen. Det är från primärhälsovården som man hittar den rätta målgruppen för idrottsrådgivning. Stadens idrottsinstruktör sköter idrottsrådgivningen. Idrottsrådgivningens kunder kommer med idrottsremiss som ordinerats av sjukskötare eller läkare.

Kriteriet för att komma till idrottsrådgivaren är att man är en person i arbetsför ålder som inte rör på sig tillräckligt, löper risk för diabetes och är överviktig. Idrottsrådgivningen är avgiftsfri för kunderna.

Idrottsapoteket är hälsotionens informationsställe, där kunden får hjälp eller anvisningar för att inleda motionering samt uppgifter om den egna hälsan och om viktkontroll. På idrottsapoteket får man även information om möjligheterna att idrotta i Lovisa. Idrottsapoteket finns i bibliotekslokalerna och är ett samarbete med biblioteksväsendet. Idrottsinstruktören betjänar på stadens olika närbibliotek en gång per månad. Dessutom har biblioteken kontaktblanketter som kunden kan fylla i om kunden inte kan komma på plats då idrottsinstruktören är på plats.

I samband med idrottsapoteket har vi också utlåning av idrottsutrustning.

Målen är att

- det relativa antalet idrottare ökar
- åstadkomma uppkomsten av ett spontant idrottsbetonat livssätt.

Åtgärderna är att

- erbjuda idrottsrådgivning, låna ut idrottsredskap och upprätthålla idrottsapoteket
- möjliggöra och utveckla mångsidiga idrottstjänster
- producera nya moderna tjänster för kommuninvånarna
- ekonomiskt och innehållsmässigt utnyttja projekten
- diversifiera idrottsverksamheten och föra fram sunda levnadsvanor
- intensiviera samarbetet mellan förvaltningsenheterna, i synnerhet med social- och hälsovårdsväsendet
- ordna idrottsföreläsningar
- marknadsföra tjänsterna och informera om dem.

3.2 Att främja barns och ungas aktiva liv

Att röra sig är ett medfött behov för barnet. Det stöder den sunda tillväxten och utvecklingen av ett barn under skolåldern. För små barn är motion på samma sätt ett mänskligt behov som att äta eller att sova. Enligt motionsrekommendationerna bör minst tre timmar motion innefattas i under 8-åriga barns dag. Detta skulle bestå av lätt motion, raskt friluftsliv och mycket fartfylld fysisk aktivitet. En del av motioneringen skulle förverkligas inom småbarnspedagogiken och en del hemma. Sittningar på över en timme bör undvikas och även korta vistelser på samma plats ska pausas upp. I rekommendationerna betonas även tillräcklig vila och sömn samt hälsosam diet. (Glädje, lek och gemensamma aktiviteter – Rekommendationer för fysisk aktivitet, 2016)

Det är allt skäl att föräldrarna identifierar sin viktiga roll som möjliggörare eller hindrare av barnets motionering. Föräldrarnas stöd, en motionssporrande atmosfär, att erbjuda idrottsutrustning och idrottsredskap till barnets bruk och att lyssna på barnets idrottsönskemål är viktiga delfaktorer för att motionsrekommendationerna ska förverkligas. Enligt den modell som barnet får hemma lär de sig att motionering hör till vardagsrutinerna. Här behövs omfattande samarbete, så att budskapet effektivt förmedlas till föräldrarna. Föräldrarnas egen inspiration kan lösa den onda cirkeln av att inte motionera.

Då den verkställs på rätt sätt har idrott många möjligheter i att främja hälsa och välfärd för barn i skolålder. Den grundläggande rekommendationen för fysisk aktivitet är för barn i skolåldern att alla 7–18-åringar ska motionera mångsidigt och åldersenligt minst 1–2 timmar per dag. Sittningar på över två timmar bör undvikas. Skärmtid med underhållsmedia får uppgå till högst två timmar per dag. Rekommendationen för fysisk aktivitet för skolbarn är en minimirekommendation vad gäller hälsoidrott och den är ur hälsoidrottsaspekt riktad till alla barn och unga i skolåldern. (Rekommendation om skolbarns fysiska aktivitet, 2008)

Tabell 4. Motionering (årskurser 8 och 9, gymnasier och yrkesläroanstalter)

Källa: Institutet för hälsa och välfärd, Enkäten Hälsa i skolan

Utövar motion som ger andfåddhet högst 1 h i veckan under fritiden

Årskurser 8 och 9 inom den grundläggande utbildningen, %

	2010	2013	2017
Lovisa	45	37	28,9
Lappträsk	31,4	36	
hela landet	34	32	23,7

Elever på årskurser 1 och 2 i gymnasiet

	2010	2013	2017
Lovisa	33,6	43	14,9
Lapträsk		31	
hela landet	31,3	29	22,5

Studeranden på årskurser 1 och 2 i yrkesläroanstalter

	2010	2013	2017
Lovisa		39	19,6
hela landet		47	38,9

Utövade motion på egen hand 2017

Nästan dagligen	Åk 8 och 9	Åk 1 & 2, gymnasiet	Yrkesläroanstalter
Lovisa, totalt	37	49,5	27,5
pojkar	42,2	60	
flickor	32,6	44,4	
Hela landet totalt	40,8	40,2	31,4
pojkar	43,6	43,8	
flickor	38,3	37,8	
Varje vecka			
Lovisa, totalt	32,4	40,7	52,9
pojkar	27,7	31,4	
flickor	36	44,4	
Hela landet totalt	36,6	38,5	34,5
pojkar	32,3	35,8	
flickor	38,7	40,4	
Aldrig			
Lovisa, totalt	9,2	2,2	3,9
pojkar	6	2,9	
flickor	12,4	1,9	
Hela landet totalt	6,1	3,9	8,5
pojkar	7,1	4,2	
flickor	5,1	3,7	

Utövar ledd idrottsverksamhet 2017

Nästan dagligen	Åk 8 och 9	Åk 1 & 2, gymnasiet	Yrkesläroanstalter
Lovisa totalt	15,7	20,9	13,7
pojkar	24,7	37,1	
flickor	7,8	11,1	
Hela landet totalt	24,1	19,3	10,9
pojkar	27,3	22,3	
flickor	21,2	17,1	
Varje vecka			
Lovisa totalt	23,8	31,9	21,6
pojkar	18,5	22,9	

flickor	28,9	35,2	
Hela landet totalt	24,2	22,8	14,1
pojkar	20,8	18,6	
flickor	27,9	25,9	
Aldrig			
Lovisa totalt	42,4	33	41,2
pojkar	34,6	28,6	
flickor	48,9	37	
Hela landet totalt	35,1	39,9	51,2
pojkar	34,5	40,9	
flickor	35,6	39	

Idrottsföreningarna och medborgarorganisationerna skapar goda förutsättningar för idrott i Lovisa. Lovisa har goda förutsättningar för barn- och ungdomsidrott. Samarbetet mellan staden och föreningarna är mycket värdefullt i sin roll som stödjare av barnens och de ungas tillväxt. Det att man i ett tidigt skede får barn att delta i idrottshobbyer på fritiden ger en god färdkost för ett kommande aktivt liv.

Målen är att

- barn och unga rör sig i enlighet med rekommendationerna
- stöda idrottsföreningarnas verksamhet
- alla skolor deltar aktivt i programmet Skolan i rörelse vars mål är att öka motion och rörelse med en timme alla skoldagar.

Åtgärderna är att

- erbjuda avgiftsfria salturer för föreningsverksamhet för under 18-åringar
- genomföra projekten Skolan i rörelse och Glädje i rörelse
- ordna evenemang för familjeidrott
- stöda daghemmen genom utbildning och rådgivning i utövandet av idrott enligt planen för småbarnspedagogik
- man under de omfattande hälsogranskningarna ge upplysning till föräldrarna om idrottens betydelse för barn
- bedriva idrottsakademiverksamhet på årskurserna 7–9 inom den grundläggande utbildningen och i gymnasierna.

3.3 Vuxenmotion och idrott på egen hand

Merparten av idrotten sker på egen hand antingen i grupp eller ensamt. Därför är egenhändighet väsentligt inom idrott. Positiva idrottsupplevelser som man fått i barndomen eller ungdomen ger en god färdkost för idrott som sker på egen hand även i fortsättningen.

Idrottsanläggningarna, ett mångsidigt idrottsutbud, idrottsmöjligheterna i byarna och en god allmän uppfattning om idrott ger grunden till ökande av idrott som sker på egen hand. Idrottsverksamhet har en betydande inverkan på socialt umgänge och förebyggande av problem med mental hälsa.

Målen är att

- öka antalet aktiva vuxna
- öka volymen idrott som sker på egen hand.

Åtgärderna är att

- idka samarbete mellan idrottsväsendet och medborgarinstituten, de övriga förvaltningsenheterna, organisationerna, arbetsplatserna och företagen så att projekt utnyttjas
- informera, upprätthålla och utveckla fackkunskapen för idrottsväsendets personal samt att hålla verksamhetsställena och utrustningen à jour
- ordna olika jippon, evenemang, föreläsningar och kampanjer
- utveckla samarbetet med producerarna av företagshälsovård
- samarbeta intensivt inom ramen för välfärdsplanen och verksamheten för upprätthållande av arbetsförmågan
- genomföra en enkät om kommuninvånarnas behov
- hyra ut idrottslokaler till företag
- främja vardagsmotion (arbetsplatsmotion och arbetsvägsmotion)
- upprätthålla och bygga gång- och cykelleder.

3.4 Motion för äldre

Den största ändringen inom idrottsväsendet förorsakas av ändringen i åldersstrukturen. Den absoluta mängden seniorer ökar. För närvarande är nästan 27 % av invånarna i Lovisa över 65 år, och andelen seniorer kommer även under de kommande åren att öka, i synnerhet inom åldersgruppen över 85-åringar. Verksamhetsmässigt inverkar ändringarna såväl på serviceutbudet som på underhållet, grundliga renoveringar och byggandet av idrottsanläggningar.

Inom serviceproduktionen ska man överväga eventuella rörelsehinder samt storleken på och nivåerna för de ledda grupperna. Dessutom måste man beakta idrottsanläggningens tillgänglighet, apparater och utrustning. Det att de äldre motionerar på egen hand är även av yttersta vikt. Ju bättre förutsättningar den äldre har att klara av dagliga åtgärder, desto bättre möjligheter har han eller hon att leva ett gott och fungerande liv.

Målen är att

- inverka på idrottstjänsternas innehåll
- idrottsanläggningarna och redskapen är tillgängliga
- de äldre motionerar på egen hand.

Åtgärderna är att

- informera om möjligheterna att använda hjälpmedel för att öka och upprätthålla motionering, och att handleda i användningen av hjälpmedlen
- förbättra idrottstjänsterna
- aktivt delta i projekt
- betydelsen av förebyggande arbete ökar
- bland äldre få synlighet för de tjänster som organisationer erbjuder
- samarbeta med stadens seniortjänster och rehabiliteringen i hemmet
- planera idrottsanläggningar så att de lämpar sig även för de äldre
- ge idrottsmässig utbildning för de anställda som arbetar med äldre och att utbilda kamrathandledare
- i samarbete med seniorservicen erbjuda motionering som lämpar sig för äldre.

3.5 Idrott för specialgrupper

Med idrott för specialgrupper avses idrott för sådana personer för vilka det på grund av skada, sjukdom eller annan nedsättning av funktionsförmågan eller på grund av den sociala situationen är svårt att delta i idrott som erbjuds allmänt, och vilkas idrott kräver tillämpning och specialkunnande.

Det att man beaktar kommuninvånare med olika funktionsförmåga utgör utgångsläget i planeringen av verksamheterna. Med hjälp av den tillämpande idrottens mångsidiga verksamhetsgrupper stöds deltagande som sker på egen hand och jämlikhet mellan kommuninvånarna. Verksamheter ordnas i samarbete mellan idrottsväsendet och medborgarinstituten, organisationer, de olika förvaltningsenheterna, verksamhetscentralen och företagen. Specialidrottskalendern, som idrottsväsendet årligen sammanställer och publicerar på hösten, marknadsför grupperna, informerar om grupperna och utgör samtidigt ett redskap för samarbete aktörerna emellan. Staden stöder årligen med medel från idrottsväsendets understödsanslag aktörer som ordnar specialidrottsaktiviteter.

Målet är att

- verksamhetsmiljön är tillgänglig (behoven för tillämpande verksamhet beaktas vid planeringen av lokaler, verksamheter och evenemang).

Åtgärderna är att

- utbilda handledare (att informera om utbildningar som står till buds och enligt behov att ordna egna utbildningar)
- motioneringen sker på egen hand (med motionsökande syfte att informera om hjälpmedel som finns till låns)
- stöda specialidrott (staden stöder aktörer med de anslag för idrott som kan ansökas årligen)
- ha regelbundna organisationsmöten (arbetsgruppen för specialidrott Eriku sammanträder två gånger om året)
- utveckla samarbetet mellan organisationerna och att öka samarbetet inom den ledda verksamheten (Eriku planerar organisationernas gemensamma evenemang och grupper).

3.6 Integration inom idrottstjänsterna

Inom idrottstjänsterna integreras invandrare och övriga etniska minoriteter i normal motions- och idrottsverksamhet enligt efterfrågan och möjligheter.

Idrottsväsendet ordnar simskolor och vid behov även övriga idrottsklubbar för invandrare. Idrottsväsendet är berett att till nedsatt pris bevilja idrottslokaler till flyktingar.

Idrottsväsendet deltar i ett projekt där man möjliggör idrottshobbyer i Lovisa för invandrare.

Många flyktingbarn och -unga har sedan början deltagit aktivt i idrottsföreningar i Lovisa. Bollsporter är särskilt populära. Föreningsverksamhet främjar språkinlärning och integration samt ökar delaktigheten i den lokala gemenskapen. (Lovisa stads integrationsprogram)

Målen är att

- man integreras i allmänna grupper
- främja hälsan.

Åtgärderna är att

- mellanskedets idrottsgrupper är riktade
- stöda föreningarnas verksamhet.

3.7 Idrottsföreningarnas och idrottsorganisationernas verksamhet

Idrottsföreningarna och idrottsorganisationerna utgör en stor resurs i ordnandet av verksamhetsmässig idrott. Den ledda verksamhet som föreningarna erbjuder kan inte konverteras till "årsverken", men volymen är verkligen stor. Organisationernas arbete fokuserar i huvudsak på verksamhet för barn och unga, där behovet av aktiviteter är mycket stort.

Samarbetet mellan staden och organisationerna har gett goda verksamhetsförutsättningar för ungdomsverksamheten i Lovisa. Fritidsnämnden stöder årligen motions- och idrottsföreningar med understöd. Syftet är att understödsanslaget höjs med 3 % under denna fullmäktigeperiod.

Målen är att

- idrottsföreningarna är många till antalet, de är mångsidiga och att de mår bra.
- vi skapar klara spelregler för hur vi understöder föreningar för upprätthållandet av uteidrottsanläggningar.

Åtgärderna är att

- stöda idrottsföreningarnas verksamhet (minimikravet är vi bevarar nivån för understödsanslagen, och dessutom erbjuder vi verksamhets- och sakkunnighjälp vid behov)
- upprätthålla idrottslokaler och idrottsområden
- utveckla samarbetet (1–2 gemensamma möten hålls årligen med föreningarna)
- utveckla utbildningen av handledare (vi planerar och genomför gemensamma utbildningar med organisationerna)
- utnyttja nationell projektfinansiering och intensifiera samarbetet vid ordnandet av den ledda verksamheten.
- understödsanslaget höjs med 3 %.

4. Bruksavgifter och understöd

Alla idrottslokaler och fritidslokaler som är i Lovisa stads besittning omfattas av förteckningen över taxor och avgifter. Faktureringen görs utifrån de ansökta och de beviljade turerna. Bruksavgiften bestäms enligt beslut fattat av fritidsnämnden. Inga lokalhyror tas ut för ledd föreningsverksamhet för under 18-åringar.

Det årliga understödet som fritidsnämnden delar ut beror på det tillgängliga anslaget, antalet ansökningar och nämndens prövning inom ramen för principerna för understöd. Idrottsföreningarna erbjuder idrottstjänster på olika håll i den vidsträckta staden och det är viktigt att stadens anslag för understöd är tillräckligt stort.

Fritidsnämnden föreslår årligen till stadens budget ett anslag som ska användas för att stöda lokala ungdoms- och idrottsföreningar. Enligt stadens förvaltningsstadga beslutar fritidsnämnden om beviljande av understöd som är avsedda att stöda idrotts- och ungdomsverksamhet. Fritidsnämnden kan bevilja understöd åt föreningar som är registrerade i Lovisa och som ordnar ungdoms-, idrotts- eller specialidrottsverksamhet. Beviljandet av understöd förutsätter att föreningen har registrerats i Lovisa senast i juni föregående år.

4.1 Allmänt understöd

Understödet är avsett för kostnader som uppkommer av att ordna idrotts-, specialidrotts- och ungdomsverksamhet. Understödet beviljas på basis av bokslut och verksamhetsberättelse för verksamhetsplanperiodens verksamhet.

4.2 Utbildningsunderstöd

Understöd kan beviljas för att ersätta kostnader för handledar-, domar- eller funktionärsutbildning för personer som är aktiva i idrotts- och ungdomsföreningar som är verksamma i Lovisa. Utbildningens nivå är sådan att den förbättrar handledarnas kunskaper och färdigheter för deras föreningsarbete. Understöd beviljas för kostnader för deltagande, logi och resor enligt ett procentuellt belopp som preciseras separat vart och ett år. Understödsåret är från första mars till sista februari.

4.3 Understöd för verksamhetsställen

Idrottsföreningarna kan ansöka om stöd för hyreskostnaderna om Lovisa stad inte kan anvisa lokaler som är lämpliga för grenen.

4.4 Stadens sponsoreringsstöd

Stadsstyrelsen beviljar sponsoreringsstöd till idrottsföreningar och idrottsevenemang fallspecifikt enligt prövning. Stadens sponsoreringsstöd flyttas till fritidsnämndens prövning. Fritidsnämnden beslutar om de kriterier enligt vilka sponsoreringar beviljas årligen.

5. Idrottsanläggningar

Rätt placerade idrottsanläggningar som är i gott skick ökar Lovisa stads attraktivitet. De skäligena hyrorna och priserna är även en konkurrensfördel. Detta idrottspolitiska program tar inte ställning till nätet för idrottsanläggningar i Lovisa stad. Då resursen minskar är det dock möjligt att staden under de närmaste åren är tvungen att ta ställning såväl till nätet för idrottsanläggningar som till skötseln av planerna och idrottsanläggningarna.

5.1 Investeringar och byggande av idrottsanläggningar

Byggandet av idrottsanläggningar ska dimensioneras både enligt olika användargrupper och enligt tävlingsidrottens användningsbehov. Byggandet av idrottsanläggningar ska helst centraliseras så att så mångsidiga idrottsmöjligheter som möjligt finns till buds. Planeringen och genomförandet av idrottsanläggningsbyggandet sker tillsammans med tekniska centralen. Byggandet av lättrafikleder, närmotionsplatser och lekparkar ska även innefattas i planläggningen av bostadsområden.

De mångsidiga och högklassiga idrottsanläggningarna ger en positiv bild av staden för dem som överväger att flytta hit. (Bilaga 2)

Fritidsnämnden uppgör och godkänner varje fullmäktigeperiod en långfristig plan för behovet att bygga idrottsanläggningar och bedömer årligen tillsammans med tekniska väsendet på ett konkret sätt behovet att grundligt renovera idrottsanläggningar och idrottsområden (Bilaga 3). Syftet är att bygga nya närmotionsplatser i bycentrumen och i stadens centrum. De nuvarande idrottsanläggningarna ska hållas i gott skick och det ska finnas tillräckligt med pengar i budgeterna för de närmaste åren för underhåll och reparation av de nuvarande idrottsanläggningarna.

Lovisa stad syftar om möjligt att stöda det att föreningarna bygger idrottsanläggningar. Staden har uppgjort anvisningar om stöd till projekt för byggande av privata idrottsanläggningar.

En arbetsgrupp som ger ett förslag om idrottsanläggningsnätet tillsätts om man inte kan upprätthålla idrottsanläggningsnätet likadant och på samma nivå som för närvarande.

5.2 Upprätthållande av idrottsanläggningar

I Lovisa stad lyder skötseln av idrottsplaner under tekniska väsendet. Skötseln av idrottsanläggningarna är tredelad. Idrottsplansskötarna sköter en del av idrottsanläggningarna och en del av skötseln är externaliserad som köpta tjänster. Föreningarna sköter med timersättning många skidspår och isplaner. I framtiden bör skötselersättningarna justeras så att de fortsättningsvis motiverar föreningarna att sköta idrottsanläggningarna. Staden följer kritiskt idrottsanläggningarnas aktiva användning så att underhållet är motiverat.

6. Idrottstjänster och samarbetspartner

Idrottstjänsternas uppgift är att aktivera lovisaborna till att röra på sig och förbättra sitt välbefinnande med idrott. Vi samarbetar med medborgarorganisationer, andra förvaltningsenheter och partner.

6.1 Idrottsföreningarnas och idrottsorganisationernas verksamhet

Idrottsväsendet arbetar för en aktiv växelverkan med idrottsföreningarna och övriga aktörer. Idrottsväsendet är lyhört för önskemålen från fältet och reagerar i mån av möjlighet på önskemålen. Idrottsväsendet ordnar årligen olika föreningsmöten om aktuella frågor, så som salturer, vinterunderhåll och så vidare. Idrottsväsendet ordnar tillsammans med föreningarna olika evenemang och tävlingar.

Tävlings- och toppidrott i Lovisa erbjuder upplevelserika stunder till både idrottarna även för publiken som följer med idrotten. Fankulturen har under de senaste åren utvecklats i och med idrottarnas och idrottsföreningarnas framgång och förstärkt hemortens identitet och gemenskap. Detta måste beaktas vid marknadsföringen av hemorten. Idrottsverksamheten måste även ses som en faktor som främjar ortens image. Lovisa stad har deltagit i tredje sektorns samarbetsprojekt. Alla idrottsföreningar ska ha en öppen möjlighet att delta i detta samarbete. Samarbetet ska erbjuda betydande mervärde för vardera parten. Utöver traditionellt samarbete som baserar sig på synlighet ska samarbetet bestå av klara, starka och verksamhetsmässiga delområden av partnerskap. Dessa nätverk ska tillsammans producera nya och innovativa innehåll som anknyter till idrott.

6.2 Stadens interna samarbete

Idrottsväsendet samarbetar med stadens övriga förvaltningsenheter och bildningsväsendets övriga aktörer. Vissa sektorers sakkännedom erbjuder goda förutsättningar för att verksamheterna i fortsättningen kan rationaliseras inom idrottsväsendet. Förvaltningsenheterna kompletterar varandra under gemensamma möten och synvinklar för ärendena uppkommer ur flera aktörers tankar. De sektorsövergripande trösklarna förvaltningsenheterna emellan ska vara låga, vilket de redan nu är i Lovisa.

6.2.1 Tekniska väsendet

Vi samarbetar intensivt med tekniska väsendet vid byggande och underhåll av idrottsanläggningar samt vid ordnandet av verksamheter. Idrottsplansskötarna lyder för närvarande under tekniska väsendet. Ordnandet av evenemang och verksamheter kräver skötta och iståndsatta idrottsanläggningar. Tekniska väsendet har på ett berömligt sätt utnyttjat fritidsnämndens sakkännedom. Fritidsnämnden gör årligen i sin egen budget

förslag till tekniska centralen om byggande och underhåll av idrottsanläggningar samt om investeringar.

6.2.2 Småbarnspedagogiken

Samarbetet med småbarnspedagogiken konstateras vara viktigt. Vi arbetar för att utveckla samarbetet med gemensamma projekt och program.

6.2.3 Skolväsendet

Idrottsväsendet gör mycket samarbete med skolorna och skolväsendet. Vi har gemensamma projekt med skolväsendet, till exempel Skolan i rörelse. Vi ordnar tillsammans olika evenemang, så som skoltävlingar, simskolor för alla elever på årskurs två och ett förskolejippo. Idrottsväsendet hjälper vid behov också under skolornas idrottsdagar. Idrottslokalerna delas med skolorna så att skolorna använder lokalerna under skoldagen och under kvällarna och veckosluten använder andra användare lokalerna under fritidsväsendets regi.

6.2.4 Kulturväsendet och ungdomsväsendet

Idrottsväsendet samarbetar intensivt med kulturväsendet och ungdomsväsendet. Vi gör många aktiviteter tillsammans genom att hjälpa varandra. Samarbetet är mångsidigt, långvarigt och fruktbart. Kultur-, ungdoms- och idrottsväsendena är alla för sig små enheter, men tillsammans bildar de en ansenlig resurs. Ungdomsarbetarna och de uppsökande ungdomsarbetarna marknadsför idrottsgrupperna för sina målgrupper.

7. Idrottsväsendets ekonomi och personal

I Lovisa utgör idrottsväsendet en del av fritidsväsendet. Fritidsväsendets årsbudget innehåller idrottsväsendets andel, som årligen fastställs i budgeten. Skötseln av planerna, städningen och lokalreparationerna lyder inte i Lovisa under fritidsväsendet. Dessa kostnader övervältras till fritidsväsendet som interna utgifter.

Fritidsväsendet hör till fritidsnämndens ansvarsområde. Chefen för kultur- och fritidsväsendet står för beredningen och föredragningen i fritidsnämnden. Tf chefen för kultur- och fritidsväsendet är chef för idrottsväsendet. Fritidssekreterare/idrottsinstruktör och två idrottsinstruktörer utgör idrottsväsendets personalresurs. Utöver detta är idrottshallarnas vaktmästeritjänster en del av idrottsväsendet. (Bilaga 4)

I framtiden kunde en större roll intas av flerkunniga, som till exempel skulle sköta parker, fastigheter och idrottsanläggningar.

8. Utmaningar för servicestrukturen

Grundtrygghetstjänsterna torde 2020 flytta till att ordnas av landskapet (social- och hälsovårdsreformen). Detta innebär nya utmaningar för hela stadens servicestruktur. Nya kontaktytor måste byggas med landskapet. I den nya organisationen framhävs bildningscentralens roll och efter social- och hälsovårdsreformen kommer bildningsväsendet att vara det största delområdet i staden. Idrottsväsendet är för sin del redo för den ändrande helheten samt redo att utveckla och ändra den egna verksamheten i en föränderlig värld.

8.1. Idrottstjänster och digitalisering

Digitaliseringen fortskrider allt snabbare i samhället, vilket också betyder för idrottstjänsternas del ett behov av en mer systematisk marknadsföring av den digitala delen av tjänsterna. Användningen av mobila apparater har ökat betydligt under de senaste åren. Nästan alla äger smartapparater och kan kommunicera med dem. Det innebär att tjänsterna måste allt mer vidareutvecklas till applikationer som är skalbara för dessa apparater.

Digitaliseringens genombrott erbjuder alldeles nya möjligheter för realtidssamverkan med användare av idrottstjänster. Man kan erbjuda dem mer individualiserade tjänster, man kan reagera på förändringar i verksamhetsmiljön snabbare än tidigare och detta kommer att meddelas till användarna av idrottstjänsterna tidigare än vid nuläget.

Mobila kartapplikationer kan användas för att förnya vägledningen för idrottsrutterna på ett helt nytt sätt. Nya sätt att utveckla motionering enligt motionerarens konditionsnivå och för motivering av motioneraren kan också utvecklas. Kapaciteten hos mobilapparater kan användas vid insamling av motioneraruppgifter. Man kan allt närmare på realtid kommunicera till kunder om skötseln av idrottsanläggningar och för att få mer detaljerad användarinformation om olika platser för idrottande. Ett exempel på detta är www.latutilanne.fi, där man kan följa läget för skidspåren och dit man själv kan rapportera. Digitalisering är en naturlig del av samhällets utveckling och därför måste man även inom idrottstjänsterna reagera på den sociala förändringen i digitalgenerationens servicebeteende genom att utveckla det digitala serviceutbudet. Detta ska ses som ett utmärkt tillfälle att nå både dem som motionerar och dem som inte gör det.

9. Uppföljning och verkställighet av programmet

Vi vill utgöra en betydande del av Lovisa stads attraktivitet och tillsammans med övriga aktörer erbjuda mångsidiga idrottstjänster med betoning på gemenskap. Vi satsar på en trygg och säker miljö och sörjer för att staden har ett trivsamt allmänintryck.

Då det idrottspolitiska programmet planerades, och med tanke på programmets verkställighet, strävade vi efter att skapa ett program som stadsfullmäktige skulle godkänna som en del av stadens strategi.

Programmet är realistiskt och användbart för att kunna genomföras. Fritidsnämnden utnyttjar målen i programmen årligen vid upprättandet av budgeten. Målet är att skapa framtidsriktlinjer för den idrottspolitik som ska följas.

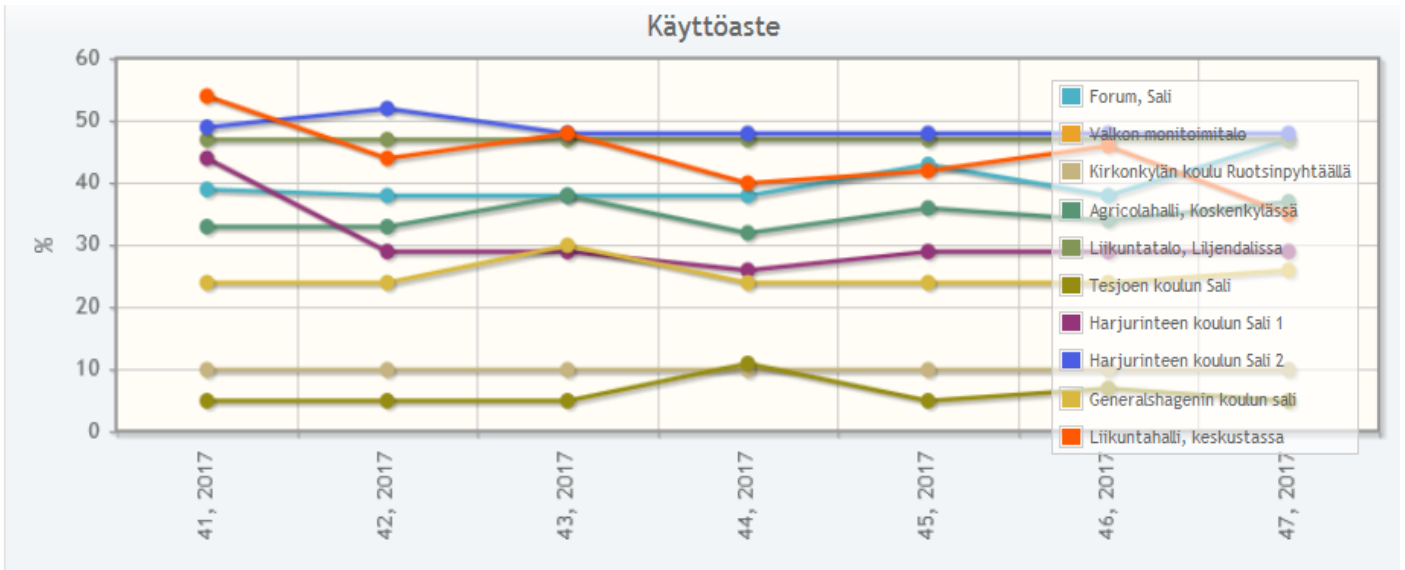
Idrottsanläggningarnas och -lokalernas nätverk bör utvecklas och underhållas som tidigare, men samtidigt ska man ta kraftigt ställning till samhällsstrukturen. En helhetsbetonad utveckling av idrottsområden behöver effektivt beslutsfattande som sin grund. Vad gäller den allmänna trovärdigheten är det viktigt att stadsfullmäktige tar ställning till dessa frågor och förbereder sig för att avsätta resurser redan i det skede då dokumentet godkänns. Världen förändras och även detta program måste uppdateras i början av varje fullmäktigeperiod genom att bedöma projekt- och investeringsplanerna som nämns i programmet och eventuella förändringar i verksamhetsmiljön.

Utfallet för åtgärderna i programmet bedöms 2020. Idrottstjänsterna använder Lovisa stads nya mobilapplikation Morjens Loviisa – Lovisa, med vilken man kan höra sig för av stadsborna om åsikter vad gäller det idrottspolitiska programmet.

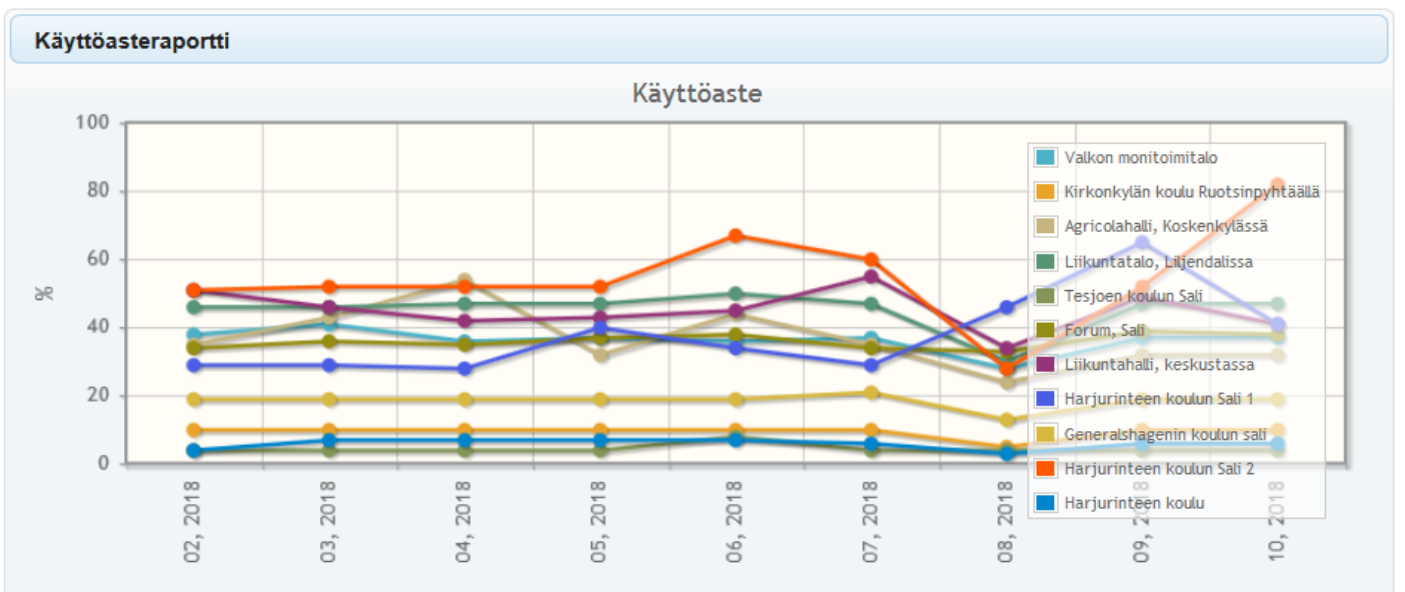

Bilaga 1 Användningsgrad för idrottsanläggningar

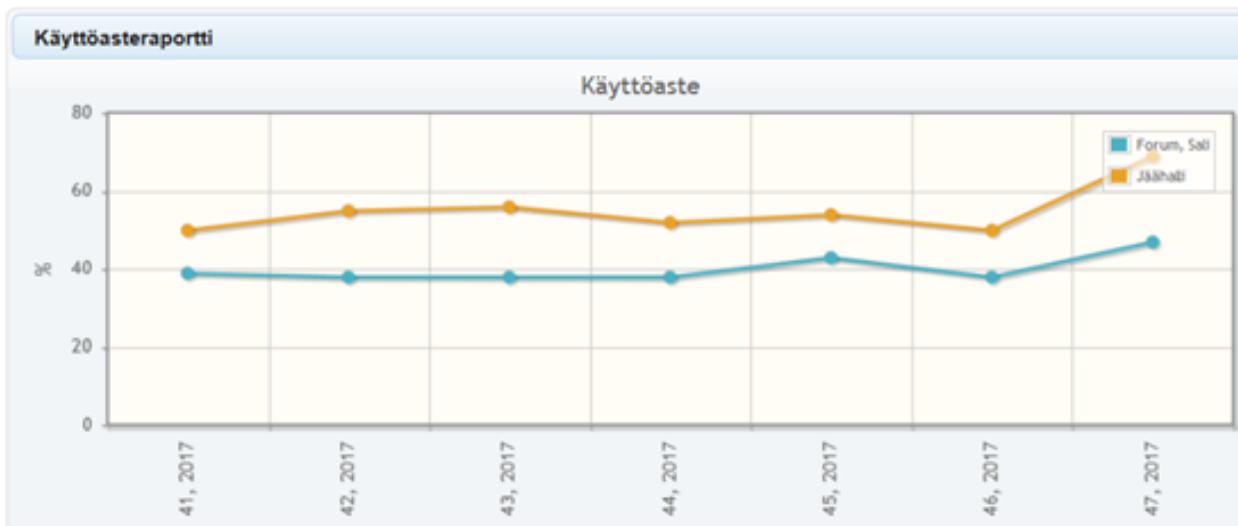
Idrottshallarnas användningsgrad under veckorna 41–47 hösten 2017

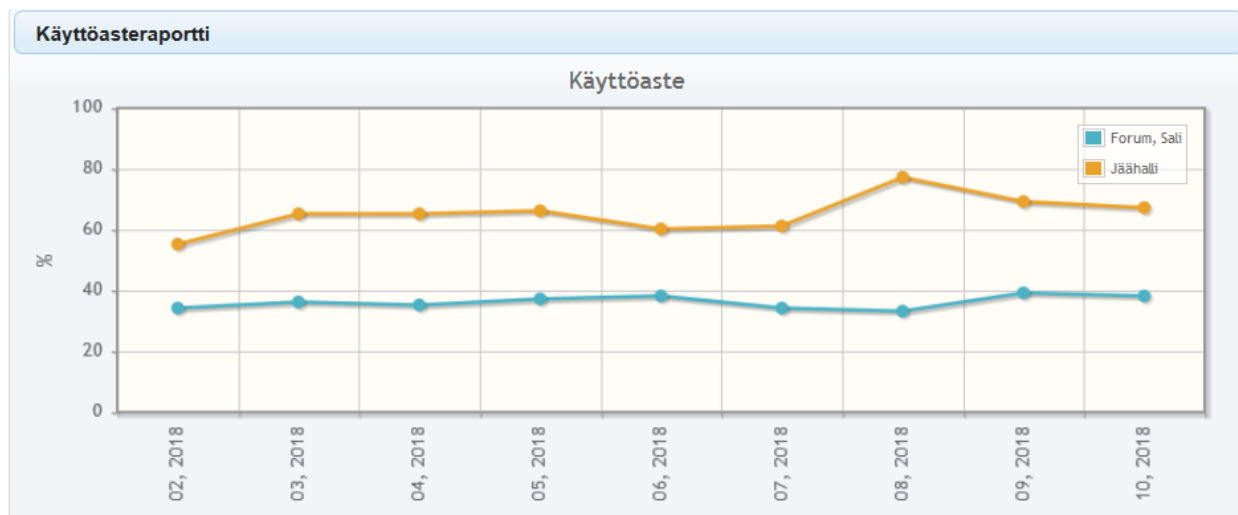
Idrottshallarnas användningsgrad under veckorna 2–10 våren 2018

Ishallens användningsgrad under veckorna 41–47 hösten 2017

Ishallens användningsgrad under veckorna 2–10 våren 2018

Bilaga 2 Idrottsanläggningar

Lokaler för idrott inomhus	<ul style="list-style-type: none"> – Agricolahallen – Idrottshallen – Liljendal idrottshus – Valkom allaktivitetshus – Harjurinteen koulu, sal 1 och sal 2 – Generalshagens skola – Kirkonkylän koulu – Tesjoen koulu – Teutjärven koulu – Fagerås – Forum
Ishall	<ul style="list-style-type: none"> – Konstisrinken i Fredsby
Idrotts- och bollplaner	<ul style="list-style-type: none"> – Centralidrottsplanen, friidrott (400 m, permanent beläggning) och bollplan – Träningsplanen – Isnäs idrottsplan, friidrott (350 m, tegelstybb) och bollplan – Liljendal idrottsplan, friidrott (350 m, tegelstybb) och bollplan – Idrottsplanen i Strömfors kyrkby, friidrott (350 m, tegelstybb), tennis, badminton, korgboll och bollplan – Gräsplanen i Tessjö – Idrottsplanen i Pernå kyrkby, friidrott (300 m, tegelstybb) och bollplan – Planen vid svenska skolcentret (sandplan) – Forsby bollplan (gräsplan) – Haddom bollplan (gräsplan, raka för löpning samt platser för hopp- och kastgrenar) – Tavastby idrottsplan (raka för löpning samt platser för hopp- och kastgrenar)
Beach volley	<ul style="list-style-type: none"> – Plagen – Forsby – Pernå kyrkby – Kiramo (Strömfors) – Tessjö
Närmotionsplatser	<ul style="list-style-type: none"> – Harjurinteen koulus närmotionsplats – Forsby närmotionsplats – Valkom närmotionsplats – Tessjö närmotionsplats – Haddom närmotionsplats
Motionsspår, naturstigar, vandringsleder, skidspår	<ul style="list-style-type: none"> – Motionsspåret och skidspåret i Gråberg: 3 km (belyst) och förbindelseled till Valkom 7 km – Motionsspåret och skidspåret vid idrottspaviljongen: 1,2 km (belyst), 3 km (belyst), 5 km (belyst), 7,5 km och 10 km – Motionsspåret och skidspåret i Valkom: 1,2 km (belyst), 3 km (belyst) och förbindelseled till Gråberg 7 km – Motionsspåret och skidspåret i Korsvik

	<ul style="list-style-type: none"> – Motionsspåren på Kvarnåsen – Flokkomkärrets rutt – Kalles runda: naturstig på 11,5 km – Motionsspåret och skidspåret i Sävträsk: 1,5 km (belyst) – Skidspåret i Andersby: 2 km (belyst) – Skidspåret i Forsby: 1,8 km (belyst) – Skidspåret i Torsby (Pernå kyrkby): 1,4 km (belyst), 4,5 km – Skidspåret i Isnäs: 2 km (belyst) – Strömfors kyrkby: 3 km (belyst), 11 km – Tessjö skidspår: förbindelsespår till skidspåren vid idrottspaviljongen – Skukulträskets vandringsled (ca 8 km)
Motionssalar och salar för kraftsport	<ul style="list-style-type: none"> – Idrottshallen – Idrottspaviljongen – Valkom allaktivitetshus – Agricolahallen – Motionssalen i Strömfors kyrkby – Fagerås – Gymmet på Esplanad
Rinkar och skridskobanor	<ul style="list-style-type: none"> – Svenska skolcentrets plan – Liljendal – Forsby – Torsby (Pernå kyrkby) – Isnäs – Haddom – Tavastby – Tessjö – Strömfors kyrkby – Kungsböle – Valkom närmotionsplats – Generalhagens skola – Harjurinteen koulu
Övriga	<ul style="list-style-type: none"> – Bangårdens skateboardplats – Seniorparken i Lovisa centrum – Seniorparken i Liljendal
Badstränder och badplatser	<ul style="list-style-type: none"> – Drömstrand – Plagen, även möjlighet till vinterbad – Valkom badstrand – Kiramo – Särkjärvi södra – Rönnäs – Skukulträsket – Bäston – Forsby – Rissundet – Öbastun på Strömfors bruk, möjlighet till vinterbad – Källa
Badplatser	

upprätthållna av andra	<ul style="list-style-type: none"> – Badplatsen i Abborrfors – Backstens strand
Privata idrottsanläggningar	<ul style="list-style-type: none"> – Bygdegårdens Hopps plan – Konditionsbanan i Svenskby: 2,8 km (belyst), 4,5 km – Varuboden-Osla Arenan – Lovisa bowlinghall – Rönnäs Golf – Frisbeegolfbanan i Valkom – Frisbeegolfbanan i Pernå – Motocrossbanan – Tennisplanerna i Casinoparken – Gym24 – Gym Fox – CrossFit – Judosal – Lovisanejdens dansinstitut och cirkusskola – Servicehuset Esplanad – Skjutbana, centrum – Strömfors Outdoor Factory – Eagle karting – Gymmet i Liljendal – Ruotsinpyhtään Kisailijats gym

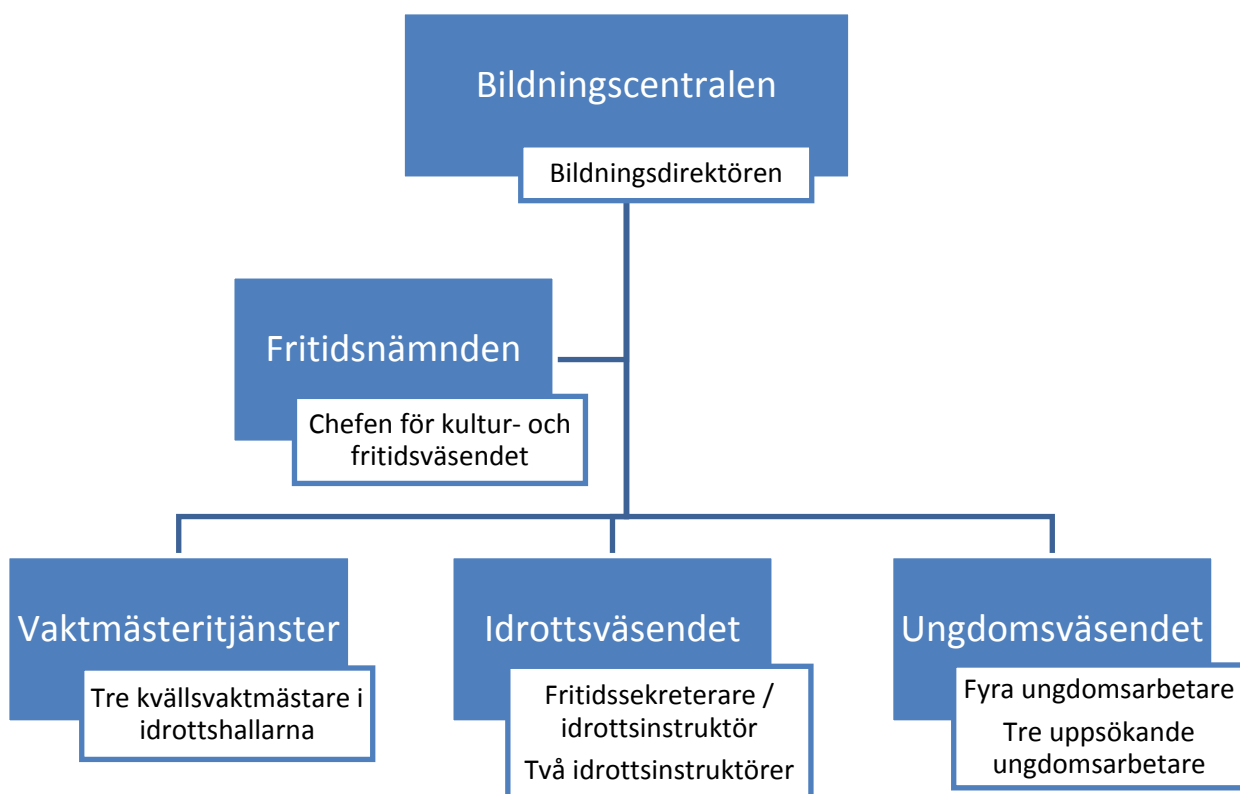
Bilaga 3 Investeringsplan för 2017–2022

2017	Att förnya idrottshallens ventilationsapparat Närmotionsplatsen i Liljendal (miniarena)	225 000 50 000
2018	Ishallens nya fasad, servicerum för ismaskin Nybyggnad av idrottshallen, projektplan Att förnya golvet i Agricolahallen	400 000 100 000 75 000
2019	Närmotionsplatsen i Strömfors kyrkby	250 000
2020	Närmotionsplatsen i Isnäs	250 000
2021	Att planera idrottshallen Att iståndsätta närmotionsplatsen i Tessjö	100 000 100 000
2022	Att bygga en ny idrottshall	8 000 000

Bilaga 4 Organisationsschema

Idrotten inom stadens organisation

- Bildningscentralen är en av stadens fyra centraler. Bildningsdirektören leder bildningscentralen.
- Fritidsväsendet är ett av bildningscentralens ansvarsområden. Chefen för kultur- och fritidsväsendet leder ansvarsområdet.
- Ansvarsområdet delas i mindre enheter, det vill säga vaktmästeritjänsterna, idrottsväsendet och ungdomsväsendet.
- Fritidsnämnden styr och övervakar ansvarsområdets verksamhet.